

2020 – DOSARELE PATRIMONIULUI (XLV): nu avem nici un învățător! - dreptul de a scrie în limba poporului - Apostolii slavilor - trei secole de luptă! - rostul alfabetului chirilic?

**Apostolii slavilor
Chiril și Metodiu**

Dosarele patrimoniului (XLV)

Romanian Villages
Explore a village and discover

**Toate popoarele au
miturile lor identitare**

Sibiu sec. XIX

Rostul alfabetului chirilic?

Chiril și Metodiu

**Ce taine
mai
păstrează
Sfântul
Nepomuk?**

Ocna Sibului

**Sfântul
Nepomuk
Sibiu**

Statuia

**fără critică societatea devine murdar
demagogică și se pervertește ...**

Filologii din vechea școală au considerat că problema capitală a istoriei culturii românești a fost problema scrisului în limba română, explicând procesul înlocuirii limbii slavone ca o luptă pentru libertate. Istoricul și filologul, acad. P.P. Panaitescu prezintă cele trei secole de luptă, dar și slavonismul, definindu-l ca "o formă a diferențierii de clasă, o încercare a nobilimii, a bisericii și a statului domnesc de a păstra o poziție predominantă și de a lăsa în întuneric clasele aservite și neprivilegiate. (...) înlăturarea slavoniei a însemnat nu rezultatul unei încete schimbări firești, ci o luptă cu caracter social, așa cum apare în toate societățile împărțite pe clase: mica nobilime, dregătorii locali, orășenii, oamenii liberi au dus această luptă care poate fi intitulată lupta poporului român pentru dreptul lui la cultură". Începutul luptei a fost atribuit - de mulți specialiști în domeniu - influențelor religioase străine: "husitismul, catolicismul, luteranismul și calvinismul"; reputatul istoric argumenta că reforma a fost profund laică, având la bază nevoia poporului de a dobândi libertate socială, exprimată prin "dreptul de a scrie în limba poporului". (sursa: "Începuturile și biruința scrisului în limba română"). În vestul Europei, în țările catolice, toți cei care au militat pentru înlocuirea limbii latine în limba poporului (Vaticanul a introdus liturghia latină la începutul Evului Mediu) au fost considerați eretici, în această categorie fiind Hus, Luther și Calvin. Patriarhii bisericii ortodoxe nu au considerat introducerea limbii române în biserica ortodoxă ca o "erezie", din multiple motive: ei nu erau solidari cu cultura slavonă bisericească, nefiind slavi (ci greci), iar

limba slavonă nefăcând parte din limbile "sfinte" (greaca, latina, ebraica). Concluzia lui P.P. Panaitescu: "... introducerea limbii române în biserică nu poate fi considerată ca o revoluție bisericească (...) Marile mănăstiri feudale din Moldova și Țara Românească, stăpâne pe imense averi și supuși, curțile domnești și ale marilor boieri, păstrau slavonismul ca semn de cultură superioară față de poporul desprețuit.

Dar această situație nu se raportează numai, nici mai ales, la limba bisericii, ci și la limba de cancelarie și la cea literară".

Rostul alfabetului chirilic și contextul apariției lui îl deslușim din cunoașterea vieții celor doi frați de sânge, Chiril și Metodie - "filozoful și magistratul" - născuți într-o familie aristocrată (827 și 825 e.n., în Grecia - Tesalonic), mama lor fiind de origine slavă. După moartea tatălui, familia s-a mutat în Constantinopol (capitala Imperiului Bizantin), cei doi frați studiind la universitatea imperială, cunoscând foarte bine limba slavă. În acea perioadă, prințul Rostislav de Moravia constata că "neamul nostru este botezat, și totuși nu avem nici un învățător. Nu știm nici greacă, nici latină ... Nu înțelegem nici slovele, nici tâlcul lor; așa că trimiteți-ne învățători care știu să propovăduiască Scripturile și să le tâlcuiască" (anul 862). Astfel, cei doi frați - ce vorbeau slava pură - au ajuns în Moravia, fiind îndemnați insistent chiar de împărat și, ulterior, și de papa Adrian al II-lea. În pofida acuzațiilor de erezie și a ostilităților și privațiunilor, chiar și după moartea lui Chiril (la 42 de ani), Metodie (numit arhiepiscop) a reușit să traducă Biblia în slava veche bisericească; ei sunt considerați inventatorii alfabetului glagolitic, dezvoltat în alfabetul chirilic (la bază fiind alfabetul grecesc), adăugând și litere pentru reprezentarea grafică a sunetelor slave (ce nu existau în greacă). După moartea lui Metodie, ucenicii lui au fost alungați din Moravia, ei refugiindu-se în sudul Poloniei, în Boemia și Bulgaria, contribuind astfel la dezvoltarea culturii creștine, în estul european. Pentru că "s-au zdrobit" prin pocăință și "s-au smerit pe sine" - atrăgând harul sfințitor al lui Dumnezeu, Chiril și Metodie sunt sfinți ai bisericii ortodoxe, considerați "apostolii slavilor", fiind prăznuiți anual în 11 iunie.

În context, știți că "EUROPA CREȘTINĂ" contemporană și-a definit identitatea religioasă prin ocrotitorii spirituali, istoria fiecărei țări păstrându-i ca adevărate simboluri naționale? Știți că ocrotitorul principal al Europei este Sf. Benedict de Nursia (n. 480 e.c.), moaștele sale fiind la Mănăstirea Casino? Sf. Benedict de Nursia este venerat de biserica ortodoxă, catolică și anglicană, fiind numit Sf. Patron al Europei - în 1964 - de papa Paul al VI-lea, pentru ca în 1980, papa Ioan Paul al II-lea să-I declare co-patron al Europei, alături de Sf. Chiril și Metodie. Frații Chiril și Metodie, sfinții care au dus credința ortodoxă la popoarele slave din centrul Europei (sec. IX), sunt patronii spirituali ai Slovaciei și Sloveniei.

Legăturile Sibiului cu centrul Europei sunt multisekulare, turismul local nevalorificând potențialul de dezvoltare, aferent acestor relații spirituale, moștenite prin patrimoniul local. Poporul ceh a păstrat vie și memoria preotului vicar Ioan Nepomuk (1345-1393, Jan Nepomucky, Johannes von Nepomuk), torturat și omorât pentru respectarea secretului spovedaniei, legenda relatând rezistența acestuia la presiunile regelui Wenzel, de a divulga păcatele reginei. După canonizare, fiind declarat sfânt de Papa Benedict al XII-lea, Sf. Nepomuk a devenit patronul protector al

Boemiei, al preoților, corăbierilor, plutașilor și morarilor (de mori de apă), al podurilor, precum și al tuturor celor care păstrează o taină.

În multe localități ale Transilvaniei - în memoria Sf. Nepomuk - s-au ridicat statui, altare, capele și biserici, sfântul fiind declarat protector al Banatului. În 1734 - în Piața Mare a Sibiului - s-a amplasat statuia Sf. Nepomuk, donația comandantului general al armatei imperiale din Transilvania, contele Paul de Wallis. Statuia a cunoscut (după 1948) o adevărată odisee, găsindu-și locul - după restaurare - în curtea casei parohiale romano-catolice, prin grija preotului Otto Nutz (1988).

Statuia de piatră, considerată cel mai valoros monument de piață publică și una din cele mai frumoase statui ale Sibiului, este puțin cunoscută de sibieni, nefiind inclusă oficial în circuitele de vizitare ale centrului istoric. Realizată în stil baroc, fiind recunoscută ca cea mai mare reprezentare a sfântului de pe teritoriul României, statuia nu cunoaște niciun regim de protecție; ea nu este inclusă pe lista monumentelor istorice, chiar dacă este o lucrare de artă monumentală și reprezentativă, fiind o proprietate a comunității sibiene, în pofida faptului că a fost vândută parohiei romano-catolice cu suma simbolică de 1 leu.

Din bisericile romano-catolice din județ, hramul "Sf. Nepomuk" îl păstrează numai biserica monument istoric din Ocna Sibiului, construită în 1747 (parohia înființându-se în 1762). Specialiștii susțin că multe biserici romano-catolice din țară, inclusiv biserica "Sf. Treime" Sibiu și "Sf. Nepomuk" Ocna Sibiului, conservă - în interior - altare cu imaginea sfântului martir.

Prof. dr. Gavril Cornuțiu (1948-2017) afirma în cartea sa de cugetări "Sevele culturii": "7. Toate popoarele au miturile lor identitare. A-i nega unui popor miturile identitare echivalează cu a-i nega dreptul la existență (...). 16. Pe lângă alfabetul chirilic, o altă mare eroare istorică a noastră a fost faptul că am preluat spre perpetuare cultura și religia unui imperiu mort.(...) 74. Este imposibil să critici fără să deranjezi pe cineva, iar fără critică societatea devine murdar demagogică și se pervertește ...".

Ce taine mai păstrează Sf. Nepomuk?

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-dosarele-patrimoniului-xlv-nu-avem-nici-un-invataator-149844.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main article title is "2020 Dosarele patrimoniului (XLV): nu avem nici un învățător! -". The author is Marius HALMAGHI, and the article was published on 22.01.2020 at 22:57. It has 874 views and 0 comments. The Tribuna logo is prominently displayed at the top left of the page content.

În: Tribuna, 22 ianuarie 2020